

ที่ มท ๐๓๑๐.๓/๒๒๓ ๘๒

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง การสนับสนุนการดำเนินการตามโครงการแก้ไขปัญหามลพิษ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สรุปรายชื่อการดำเนินการ การบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษ

จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่รัฐบาลได้มีนโยบายในการกำจัดมลพิษและมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการดำเนินโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรมซึ่งได้กำหนดมาตรการในการดำเนินการเป็น ๒ มาตรการ คือ มาตรการในการปราบปราม (เก็บใหญ่) ระยะเวลาดำเนินการ ๖ เดือน (ตุลาคม ๒๕๕๙ - มีนาคม ๒๕๖๐) และมาตรการในการป้องกัน (เก็บเล็ก) ดำเนินการภายหลังการเก็บใหญ่แล้วเสร็จ นั้น

เพื่อให้การแก้ไขปัญหามลพิษ เกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม และยั่งยืน กรมการปกครองจึงขอให้จังหวัด กำชับอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการขุดลอกคูคลองและจัดเก็บมูลฝอยอย่างต่อเนื่อง ตามแผนงานและกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วยนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชำนาญวิทย์ เตรัตน์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

ส่วนพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น
สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น

โทร. ๐ - ๒๖๒๙ - ๘๓๐๖ - ๑๔ ต่อ ๕๐๒ - ๕๐๕

โทรสาร ๐ - ๒๖๒๙ - ๘๓๐๒

สรุปข้อมูลการดำเนินการ การบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาผักตบชวา

1. ความเป็นมา

1.1 คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2558 นายกรัฐมนตรีได้สั่งการให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเป็นหน่วยงานหลักร่วมกับกระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการขุดลอกคูคลองทั่วประเทศ โดยเฉพาะการกำจัดวัชพืชในแหล่งน้ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำให้แล้วเสร็จภายในเดือนมีนาคม 2559 กระทรวงมหาดไทยได้รับมอบหมายให้พิจารณาจัดทำแผนงานโครงการบูรณาการหน่วยงานราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องที่มีเครื่องมือเครื่องจักรกลในการกำจัดผักตบชวาและวัชพืช รวมทั้งภาคประชาชนร่วมกันดำเนินการและบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาให้เกิดเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

1.2 รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ได้มีบัญชาในคราวการประชุมติดตามงาน ที่ได้รับมอบหมาย เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2559 ณ ทำเนียบรัฐบาล มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทย โดย กรมโยธาธิการและผังเมือง เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบการแก้ไขปัญหาผักตบชวาในแม่น้ำสายหลักและแหล่งน้ำสาธารณะทั้งที่เป็นแหล่งน้ำปิดและแหล่งน้ำเปิด รวมถึงบริเวณพื้นที่เหนือเขื่อนต่าง ๆ ในลักษณะของการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. โครงสร้าง/บุคลากร ผู้รับผิดชอบ

2.1 กระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ ในการกำ สนดแผน/แนวทางการดำเนินการ รวมทั้งบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.2 นายกรัฐมนตรี มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาผักตบชวา โดยมี รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธาน ปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมการปกครอง เป็นกรรมการ และมีอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมืองเป็นกรรมการและเลขานุการ

2.3 รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ในฐานะประธานคณะกรรมการฯ/กระทรวงมหาดไทย ได้มีคำสั่งแต่งตั้ง คณะทำงานขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาผักตบชวา 2 ระดับ ดังนี้

(1) คณะกรรมการระดับส่วนกลางปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน อธิบดีกรมการปกครอง หรือผู้แทน ร่วมเป็นคณะทำงาน โดยอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง เป็นเลขานุการ

(2) คณะกรรมการระดับจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน โดยมีปลัดจังหวัด นายอำเภอ ร่วมเป็นคณะทำงาน และโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด เป็นเลขานุการ

3. การกำหนดแนวทางการดำเนินการ

3.1 กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง มีหนังสือแจ้งจังหวัดทุกจังหวัดดำเนินการกำจัดผักตบชวาในแหล่งน้ำตามแผนการกำจัดผักตบชวา ประจำปี 2559

3.2 กรมโยธาธิการและผังเมือง มีหนังสือแจ้งจังหวัดทุกจังหวัดดำเนินการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลผักตบชวาที่มีอยู่ในแหล่งน้ำปิด และคูคลอง แม่น้ำในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ โดยมอบหมายให้อำเภอประสานหน่วยงานท้องถิ่นในพื้นที่ สํารวจข้อมูลและจัดทำแผนดำเนินการกำจัดผักตบชวาในแหล่งน้ำปิดที่มีขนาดพื้นที่น้อยกว่า 200 ไร่ และคูคลองที่มีขนาดความกว้างระดับน้ำเฉลี่ยตั้งแต่ 20 เมตร ลงมา จัดส่งข้อมูลผ่านนายอำเภอพิจารณาเห็นชอบรับรอง และส่งให้โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด รวบรวมนำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดลงนามในหนังสือแจ้งกรมโยธาธิการและผังเมือง เพื่อสรุปรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ

4. แนวทาง/มาตรการในการแก้ปัญหา

4.1 จัดแบ่งพื้นที่รับผิดชอบ แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

(1) การดำเนินการโดยหน่วยงานส่วนกลาง (แม่น้ำสายหลัก) ประกอบด้วย

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก 3 หน่วยงาน (กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมชลประทาน กรมเจ้าท่า) และ กรุงเทพมหานคร โดยจัดแบ่งพื้นที่รับผิดชอบในการกำจัดผักตบชวาในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคกลางตอนล่าง ดังนี้

กรมโยธาธิการและผังเมือง – รับผิดชอบแม่น้ำแม่กลอง (จากเขื่อนแควน้อย - อ่าวไทย) และแม่น้ำท่าจีน (จากประตูน้ำโพธิ์พระยา จ.สุพรรณบุรี - อ่าวไทย)

กรมชลประทาน – รับผิดชอบแม่น้ำท่าจีนบางส่วน แม่น้ำน้อย แม่น้ำป่าสักและแม่น้ำนครนายก รวมถึงแหล่งน้ำ คู คลองที่ขึ้นทะเบียนเป็นของกรมชลประทาน

กรมเจ้าท่า – รับผิดชอบแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำลพบุรีและคลองที่เชื่อมกับแม่น้ำน้อย และแม่น้ำป่าสัก บางส่วน

กรุงเทพมหานคร – รับผิดชอบแม่น้ำเจ้าพระยา ส่วนที่ไหลผ่านกทม. ระยะทางประมาณ 33 กม. และคลองสาขาต่างๆ ในพื้นที่

(2) การดำเนินการในระดับจังหวัด (แม่น้ำสายรองและแหล่งน้ำปิด)

ในส่วนนี้กระทรวงมหาดไทย ได้มีคำสั่ง ที่ 1017/2559 ลงวันที่ 23 กันยายน 2559 แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติการแก้ไขปัญหาผักตบชวาในระดับจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน นายอำเภอ หัวหน้าส่วนราชการ เป็นคณะทำงาน โดยมีโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเป็นเลขานุการ ในการปฏิบัติงานในพื้นที่ ดัชนีมอบหมายหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดรับผิดชอบ ดังนี้

2.1) สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดรับผิดชอบการสำรวจข้อมูลและจัดทำแผนการกำจัดผักตบชวาในแม่น้ำ คู คลอง ที่มีความกว้าง (ที่ระดับผิวน้ำเฉลี่ย) มากกว่า 20 เมตร และแหล่งน้ำปิดที่มีขนาดพื้นที่มากกว่า 200 ไร่ขึ้นไป

2.2) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบการสำรวจข้อมูลและจัดทำแผนการกำจัดผักตบชวาในแม่น้ำ คู คลอง ที่มีความกว้าง (ที่ระดับผิวน้ำเฉลี่ย) น้อยกว่า 20 เมตร และ แหล่งน้ำปิดที่มีขนาดพื้นที่น้อยกว่า 200 ไร่ลงมา

2.3) สำหรับแหล่งน้ำที่มีหน่วยงานรับผิดชอบดูแลเป็นการเฉพาะ มอบให้หน่วยงานนั้น ๆ ดำเนินการ เช่น พื้นที่บริเวณเหนือเขื่อน อ่างเก็บน้ำ หรือทางน้ำที่ได้มีการออกประกาศให้กรมชลประทาน หรือ กรมเจ้าท่า เป็นผู้ดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายของหน่วยงานนั้น

4.2 มาตรการในการดำเนินการแก้ไขปัญหาผักตบชวา แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน

มาตรการในการกำจัด (เก็บใหญ่) ให้หน่วยงานรับผิดชอบแผนในการ ดำเนินการของจังหวัดและ กรมโยธาธิการและผังเมือง ได้แก่ กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมชลประทาน กรมเจ้าท่า และหน่วยงานในระดับจังหวัด อำเภอ ท้องถิ่น บูรณาการร่วมกันแบบประชารัฐร่วมใจในการจัดเก็บ ผักตบชวาตามแผนปฏิบัติการได้วางไว้ภายในระยะเวลาที่กำหนด (ตุลาคม 2559 – มีนาคม 2560)

มาตรการในการป้องกัน (เก็บเล็ก) ได้พิจารณากำหนดแนวทางไว้ ดังนี้

1. จังหวัดและอำเภอจะต้องเน้นย้ำและกำชับติดตามให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำการเก็บ ผักตบชวาอย่างต่อเนื่องในพื้นที่เพื่อป้องกันมิให้ผักตบชวามีการเติบโตและขยายพันธุ์อีก โดยต้องทำเป็นภารกิจ ประจำทุกสัปดาห์และรายงานผลดำเนินการให้อำเภอและจังหวัดทราบ

2. การอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องของผักตบชวาแก่ประชาชนในท้องที่ได้ทราบว่ามี การขยายพันธุ์และเติบโตอย่างรวดเร็วอย่างไร การจัดกิจกรรมเพื่อรณรงค์ ร่วมสร้าง ตำนานในการแก้ไขปัญหา ผักตบชวา การดูแลรักษาแหล่งน้ำและการส่งเสริมความรู้ในการกำจัดผักตบชวาไปใช้ประโยชน์อื่นๆ เช่น การทำปุ๋ยหมัก การทำหัตถกรรมพื้นบ้านจากผักตบชวา ฯลฯ

3. การจัดหาและสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือในการกำจัดผักตบชวา (เก็บเล้า) ให้กับท้องถิ่น เช่น เรือพาย เครื่องมือในการย่อยผักตบชวา เพื่อสามารถนำไปเลี้ยงสัตว์และทำปุ๋ย

5. ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินการกำจัดผักตบชวา

หน่วยงานรับผิดชอบ	ปริมาณ ผักตบชวา (ตัน)	แบบกำจัด ผักตบชวา (ตัน)	ผลการกำจัด ผักตบชวา (ตัน)
1.จังหวัด			
-โยธาธิการฯ/อปท./ปภ./ ปค./ขป./จท./ทหารในพื้นที่	5,138,483	3,109,513	3,0143,351
ลุ่มน้ำภาคกลางตอนล่าง			
2.กรมโยธาธิการฯ	378,275	226,800	3,12,565
3.กรมชลประทาน	541,747	325,048	3,12,652
4.กรมเจ้าท่า	146,850	93,930	62,024
รวม	6,205,355	3,755,892	3,120,592

(ข้อมูล ณ วันที่ 30 มกราคม 2560)

กรมการปกครอง ได้ประสานข้อมูลผลการดำเนินการกำจัดผักตบชวาและวัชพืชใน 76 จังหวัด ของ กรมโยธาธิการและผังเมือง พบว่ามีปริมาณการกำจัดผักตบชวาและวัชพืช จำนวน 3,120,592 ตัน คิดเป็นร้อยละ 61.57 ของปริมาณผักตบชวาที่สำรวจได้ ซึ่งจังหวัดที่ไม่มีผักตบชวา ได้แก่จังหวัดพังงาและภูเก็ต

6. บทบาทของนายอำเภอในพื้นที่

6.1 ประสานงานและสร้างความร่วมมือของทุกภาคส่วนในพื้นที่ เช่นส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ภาคประชาชน ภาคเอกชน

6.2 ดำเนินการและแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

(1) มอบหมายให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ คณะกรรมการหมู่บ้านร่วมมือกับประชาชนในหมู่บ้าน กำจัดผักตบชวาในลำห้วย ลำธารตามศักยภาพ

(2) สร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชน เพื่อไม่ให้นำสารเคมีมาใช้ในการดำเนินการ เพราะจะทำให้เกิดมลพิษทางน้ำ

(3) แก้ไขปัญหา กรณีเครื่องมือ เครื่องใช้ในการดำเนินการไม่เหมาะสม เช่น ประสานขอรถจาก หน่วยทหารมาสนับสนุนแก่อค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(4) แก้ไขปัญหา ความขัดแย้งหรือต่อต้านจากประชาชน เช่น กรณีไม่ยินยอมให้เครื่องจักรของ หน่วยราชการเข้าดำเนินการในแหล่งน้ำถูกล้อมรอบโดยที่ดินเอกชน

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง

สำนักบริหารการปกครองท้องที่ กรมการปกครอง
วันที่ 31 มกราคม 2560